

Beskrivelse af skolens samlede undervisning

UNDERVISNINGSPLAN / INDHOLDSPLAN

for Aabenraa Friskole - 0. til 9. klasse

Indholdsfortegnelse:

Side	Indhold
2	Skolens grundlag / værdigrundlag / formål med undervisningen / grundpillerne
2	Friskoleloven
2	Skolens formål
2	4 grundpiller for Aabenraa Friskole
2	Skolens elever og forældre
3	Skolens undervisning
3	Uddybning af grundpillerne
3	At tage udgangspunkt i det enkelte barn
3	Aldersintegreret undervisning
3	Ligeværd mellem boglige og praktiske / musiske fag
3	Emneorienteret undervisning
4	Aldersbetingede overvejelser / struktur
5	Indskolingen
5	Mellemtrinnet
6	Udskolingen
6	Fag og aktiviteter på skolen
6	Grundfag
7	Hjemmearbejde / lektier
8	Karakterer / udtalelser
8	Fortælling: Oplysningstradition og fag
9	Saftige morgensamlinger
9	Motion / Idræt
9	Musical
10	At arbejde med projektarbejdsform
10	Brug af PC-er og digital kommunikation
10	Familieaktiviteter
10	Frikvarter
11	Elevdemokrati / elevrådet
11	Lejrskole
11	Vejledning om uddannelse og erhverv
11	Skolefritidsordning (Bakketoppen)
11	Pædagogiske mål
11	Hverdag på Bakketoppen
12	Forældreengagement og samarbejdet
12	Festdage med arbejdsopgaver - stort og mindre stort ("Forældrearbejde")
12	Fællesspisning
13	Forældrepasser i SFO (Bakketoppen)
13	Solfest
13	Deltagelse i lejrskoler

13	Forældresamarbejde (skole-hjem) angående det enkelte barn
13	Skole-hjem samarbejde i praksis
14	Samarbejdet gennem året
14	Temaaftener
15	Tilsyn
15	Specialundervisning og PPR-samarbejdet
15	Samarbejdet med sociale myndigheder
16	Skolen som kulturinstitution
16	Skolens personale
16	Slutbemærkning

Skolens grundlag / værdigrundlag / formål med undervisningen / grundpillerne

Grundlaget for skolen er de mennesker og deres holdninger, vi møder på og omkring skolen.

Det formelle grundlag er friskolelovgivningen, skolens vedtægter herunder formålsparagraffen samt Undervisningsministeriets krav og bestemmelser.

Friskoleloven definerer følgende ramme:

"§ 1. Friskoler og private grundskoler (frie grundskoler) kan inden for rammerne af denne lov (Lov om friskoler og private grundskoler m.v.) og lovgivningen i øvrigt give undervisning, der stemmer med skolernes egen overbevisning, og tilrettelægge undervisningen i overensstemmelse med denne overbevisning. Skolerne afgør inden for de samme rammer frit, hvilke elever de vil have på skolerne. Stk. 2. Frie grundskoler giver undervisning inden for 1.-9. klassetrin, som står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen..."

Skolens formål er defineret i vedtægterne:

"§ 2: Institutionens formål er at drive en friskole efter de til enhver tid gældende love og andre retsregler for friskoler og private grundskoler m.v.

Stk.2.: Skolens formål er i øvrigt at udøve skolevirksomhed på følgende grundlag:

I hele vores arbejde med børnene har vi det overordnede mål, at vi vil styrke og udvikle det enkelte barns opfattelse af, at det er værdifuldt i alle sammenhænge. Vi ønsker, at barnets nysgerrighed bevares gennem hele skoleforløbet og gerne i hele livet.

I faglig sammenhæng er det vores mål, at hvert barn udnytter sine evner optimalt såvel på boglige områder som i praktisk/musiske sammenhænge.

Hvis barnet er nysgerrigt, har lyst til at lære, har et godt fagligt fundament og ser kreative løsninger - så har vi nået vores mål:

At danne livsduelige, handlekraftige og hele mennesker."

Det nævnte er mundet ud i følgende **4 grundpiller for Aabenraa Friskole:**

1. At tage udgangspunkt i det enkelte barn
2. Aldersintegreret undervisning
3. Ligeværd mellem det boglige og det praktisk/musiske
4. Emneorienteret undervisning

Skolens elever og forældre

En friskole er en skole med stor forældreindflydelse - således henvender skolen sig både til elever og forældre. Skolen henvender sig til alle, der gerne vil deltage i de rammer, som er sat via skolens værdigrundlag og program.

Skolen er af den opfattelse, at alle elever kan og vil samarbejde. Forældre og skole er forpligtede til at understøtte samarbejdet.

Der har fra starten af (1980) været et aktivt fællesskab mellem de tre ligeværdige parter: Børnene, forældrene og lærerne. Der forudsættes et tæt samarbejde mellem alle parter med en fælles basis som er engagement, ansvarlighed og tillid. Dette skaber sammenhold, som ikke kommer af sig selv. At holde en skole er at holde af den, passe på den og stå sammen omkring den.

Skolen hviler på et grundlag af et godt og åbent samarbejde og accept af forskellige livsholdninger. Forskelligheden er nødvendig for skolens liv og fortsatte udvikling. Som forældre accepterer man skolens pædagogiske grundlag, ved indmeldelsen af sit barn i friskolen.

Skolen betragter det som en gevinst, når unge mennesker kan lære af hinanden om forskellig kultur, religion m.v. via godt samvær med hinanden. Det er gensidigt inspirerende for egen og fælles udvikling.

Skolen har et spor, dvs. én klasse på alle trin fra 0. klasse (= børnehaveklasse) til og med 9. klasse.

Skolen tilbyder ikke undervisning for 10. klasse.

Skolens undervisning

I det følgende beskrives skolens generelle holdninger til undervisningen, aktiviteter, samarbejde m.v.. Det specifikke faglige kan ses på hjemmesiden under "Fagplaner" (Dokumenter, årsplaner).

Det er lovbestemt, at skolens undervisning skal "stå mål" med folkeskolens, hvilket betyder,

at skolen enten skal beskrive egen udviklet undervisning med trin- og slutmål og forholde sig til den eller

at skolen skal forholde sig til de af Undervisningsministeriet udgivne Fælles mål 2009":

<http://www.uvm.dk/Uddannelse/Folkeskolen/Fag%20proever%20og%20evaluering/Faelles%20Maal%20009.aspx?r=1>

Uddybning af grundpillerne

1. At tage udgangspunkt i det enkelte barn

Baggrund for dette er troen på

- at det enkelte barn er unikt,
- at det enkelte barn er parat til at tage faglige skridt på forskellige tidspunkter
- at effekten af indlæringen er afhængig af barnets trivsel.

Dette betyder, at kravene til den enkelte elev kan være forskellige i forhold til sidemanden. Der tages mest mulige individuelle hensyn - uden dog at miste sammenhængen for helheden. Der arbejdes med varieret og differentieret undervisning, så den enkelte elev oplever succes, som er afgørende for selvtillid og selvværd. Der tilbydes specialundervisning.

2. Aldersintegreret undervisning:

Den anden af grundpillerne er, at små og store børn har og skal have glæde af hinanden gennem aldersintegreret undervisning. Ved at børnene er sammen på tværs af alderstrinnene, er der en mulighed for at bruge hinanden, for at opdage værdien af forskelligheden, samtidig med at føle et ansvar for fællesskabet på skolen.

Børnene skal have mulighed for at opleve sig selv som en nødvendig og vigtig del af et fællesskab, som angår hele skolen, og altså ikke kun se sig selv som en brik i spillet i den enkelte klasse.

Integration af børn med forskellig levealder åbner mulighed for mange oplevelser, giver mange anledninger til undren og forståelse af medmenneskelig art, og fremmer forståelsen af nødvendige demokratiske spilleregler i et sammensat samfund. Man lærer at lytte og at tage hensyn til hinanden.

Aldersintegrationen praktiseres f.eks. i:

- morgensamlingen, hvor hele skolen normalt er samlet
- fællesemner, som enten foregår samlet for hele skolen eller samlet for nogle af trinnene
- familieaktiviteter, hvor en familie på skolen består af ca. 2 elever fra hver klasse.
- fortællingen, som foregår samlet for henholdsvis indskolingen og mellemtrinnet 1.
- museordningen, hvor eleverne fra 5. klasse er faste muser (hjælpere) for elever fra 0.

klasse. Ordningen fortsætter gennem skolelivet.

3. Ligeværd mellem det boglige og det praktisk/musiske:

Den tredje grundpille på friskolen er vægtingen mellem det boglige og det praktisk/musiske. Det er vigtigt, at den måde børn lærer på, foregår ved fysisk aktivitet samt i samvær og leg med andre børn. For at børn kan udvikle grundlæggende færdigheder, må man give børnene mulighed for:

- at arbejde med hænderne og fremstille produkter,
- at undersøge og eksperimentere,
- at fordybe sig,
- at bruge krop og sanser, og
- at bruge sproget og samarbejde ud fra fælles erfaringer og oplevelser samt ud fra egne erfaringer og behov.

Kun hvis børn får mulighed for at gøre disse erfaringer, kan de modtage / erfare information og viden og gradvis mestre teknikker som f.eks. læsning, skrivning, matematik.

Friskolen vægter det praktisk/musiske på lige fod med det boglige, således at vi giver børnene muligheder, der gør dem i stand til at udvikle sig optimalt.

Vigtigt i denne sammenhæng er at forstå, at det er nødvendigt, at dette foregår i alle fag - ikke kun i f.eks. billedkunst og musik. Et typisk eksempel er, at eleverne ved et danskemne udtrykker deres følelser ikke kun i tekst og tale men også i billeder, drama og musik.

Dvs. det handler ikke om en matematisk ligevægt i timetal, men om en faktisk ligevægt på hele undervisningsfladen.

4. Emneorienteret undervisning:

Når det er vigtigt for Aabenraa Friskole at have emneorienteret undervisning, er det begrundet i et ønske om at være med til at skabe aktive, kreative, åbne mennesker, som har interesse i at finde sammenhænge.

Sagt på en anden måde: Finde ud af hvordan verden hænger sammen.

Ved emneorienteret undervisning forstår vi et tværfagligt forløb, hvor sammenhængen mellem de enkelte fag prioriteres meget højt. Det er vigtigt, at den enkelte elev ser værdien i, at fagene understøtter hinanden. Derfor er emneorienteret undervisning en af skolens grundpiller.

Emneorienteret undervisning kan også tage fat i emner, som evt. ellers ikke kan dækkes i den almindelige faglige undervisning, hvor det primære mål evt. er social læring på tværs af alderstrinnene (se punkt 3) m.v. i f.eks. et emne som "ude-liv".

Vi tror på, at børnene ved at arbejde på denne måde lettere får fornemmelse af sammenhænge, og at de får bedre mulighed for at bruge både hoved og hænder. Denne måde at arbejde på skal danne basis for gode arbejdsvaner.

I teorien kan børn på alle alderstrin inddrages. Alle fag og alle lærere kan bidrage. Alle materialer, lokaler, gæstelærere, forældre og andre kan deltage og bidrage med noget som kan fuldende billedet af de sammenhænge, som man i et givent emne har valgt at finde.

Praksis på friskolen er:

- Mindst to fællesemner, udskolingen dog mindst ét, hvert skoleår. Det betyder at børn og lærere i en aftalt periode arbejder med samme emne. Eksempler på sådanne emner er: Kommunikation, eventyr, skolen som samfund.
- Skolens tre grupper: Indskolingen, Mellemgruppen og Udskolingen har flere emneforløb i løbet af et skoleår. Eksempler på disse emner, som vi har kaldt blok-emner er: Stenalderen, læsekursus, idræt, 1. sal som et rart værested.

Aldersbetingede overvejelser / struktur

Når udgangspunktet for vores pædagogiske arbejde er at tage udgangspunkt i det enkelte barn, så er det logisk og konsekvent at have gjort sig overvejelser i forhold til udviklingen på de forskellige alderstrin uden at glemme, at der er forskelle fra barn til barn.

Skolen har til dels en opdeling efter følgende trin:

Indskolingen (børnehaveklasse til og med 2. klasse)

Mellemtrin (3. klasse til og med 5. klasse)

Udskolingen (6. klasse til og med 9. klasse)

Denne struktur er valgt af flere grunde:

- eleverne oplever et tilhørsforhold til en gruppe, og har en større kontaktflade,
- emnearbejde i grupperne er lettere at gennemføre,
- aldersintegreret undervisning bliver tilgodeset,
- eleverne vil i flere omgange opleve sig både som de "små" og de "store" indenfor de 3 grupper.

Indskolingen:

I indskolingen forsøger vi at skabe sammenhæng mellem arbejdet i børnehaveklassen og undervisningen på de efterfølgende klassestrin. Dette modvirker en opsplnitning af barnets skoledag.

Der er gode muligheder for en differentieret undervisning, hvor det enkelte barn kan tilgodeses.

De enkelte klasser i indskolingen har klassesdelt undervisning og fællestimer.

Det er værdifuldt for eleverne i **indskolingen** at arbejde med

- social- og følelsesmæssig udvikling
- sprog- og begrebsudvikling
- fysisk udvikling og udtryksformer
- udvikling af den sociale, biologiske, kulturelle og fysiske forståelse.

Det vil sige, at der lægges vægt på

- læse-, skrive- og taltræning
- fantasi- og rollelege
- krop - musik - ord og billeder
- gymnastik / rytmik / dramatik
- fri leg ude og inde
- klippe / klistre / tegne / male
- sang og musik
- eksperimentere og opdage

Mellemtrinnet:

Her arbejdes der meget i / med emner. Dette foregår enten i klassen alene, sammen med naboklassen, med hele mellemgruppen eller med resten af skolen.

I mellemgruppen arbejdes der især med at styrke elevens selvstændighed og ansvar for sig selv og andre.

Sideløbende med boglig træning, præsenteres eleven for en bred vifte af musiske fag, således at eleven i slutningen af dette forløb, har et godt grundlag for at vælge værksteder efter interesse.

Det er værdifuldt for eleverne på **mellemtrinnet** at arbejde med

- videre udvikling af personlige kompetencer
- videre udvikling af sociale kompetencer
- videre udvikling af faglige kompetencer
- kulturforståelse og tolerance

Det vil sige, at der lægges vægt på

- Automatisering af læse- og skriveprocessen
- Automatisering af de 4 regningsarter
- Begreber - kunne sætte ord på såvel sociale begreber (f.eks. venskab, ansvar) som praktiske begreber (f.eks. arbejde, rengøring)
- Færdigheder gennem oplevelser
- Udforskning og erfaringer
- optræden i teater, drama, musical

Udskolingen:

Udskolingen består i hverdagen af 2 undergrupper: 6. og 7. klasse samt 8. og 9. klasse.

8. og 9. klasse har både undervisning hver for sig, og sammen.

På dette trin lægges vægt på elevernes viden og erfaring, som anvendes i mange nye sammenhænge og videreudvikles i takt med deres abstraktions evne.

Der arbejdes med større emner, hvor der forventes en øget selvstændig stillingtagen og arbejdsindsats.

Det er værdifuldt for eleverne i **udskolingen** at arbejde med

- evnen til at træffe valg
- selverkendelse og konstruktiv kritisk sans
- selvtillid på såvel boglige som praktisk/musiske områder
- solidt kendskab til kulturbaggrunden og historien
- evnen til at se løsningsmodeller
- empati (indlevelse i andres situation)
- refleksion over egen hverdag
- selvstændighed

Det vil sige, at der lægges vægt på

- projekt- og emnearbejde
- udgangspunkt i det, den enkelte kan, og styrke og udfordre dem i det, de ikke er så gode til.
- optræden i teater / drama / musical.
- skabe helheder gennem grundfag og fortælling
- skabelon til arbejdet med en tidsperiode
- uddannelsesplaner.

Med deres forskellige roller i løbet af skoletiden, oplever eleverne forskellige ansvars situationer og positioner og udvikler derigennem en større tolerance og forståelse for andre aldersgrupper.

Der er i løbet af skoletiden mindst tre klasselærerskift med de forbundne forskellige tilknytninger, modspil og muligheder, det giver.

Fag og aktiviteter på skolen

Der undervises i

- morgensamling, fortælling
- dansk, engelsk, tysk
- historie, kristendomskundskab, samfundsfag, klassens tid
- matematik, natur-teknik / fysik, biologi, geografi
- billedkunst, musik, drama, medie, EDB
- idræt, svømning
- diverse valgfag som kan være forskellige efter elevernes ønsker

På elevernes skoleskema optræder ikke alle fag med nævnte betegnelser.

Skolen har valgt at lægge nogle af fagene sammen, især i de yngste klasser (se nedenfor: Grundfag)

Skolens undervisning fører i 9. klasse til Folkeskolens Afgangsprøver.

Skolen er fritaget for prøver i historie og kristendomskundskab.

Grundfag:

Skolen har valgt at give tværfagligheden og den emneorienterede undervisning bedst mulige betingelser samt at sikre, at der er rigelig mulighed for at integrere de praktisk /musiske færdigheder.

Især for de yngste elever har det stor betydning at have en fast voksen person omkring sig.

Derfor har vi skabt **GRUNDFAG**, som normalt undervises af klasselæreren i alle klassens grundfags-timerne.

Igennem skoleforløbet kommer en række fag - tiltagende med alderen af børnene - til at være selvstændige fag.

Det giver mulighed for fællesemner på tværs af klasserne, uden at fag som engelsk, tysk og fysik bliver berørt. Disse fag kunne ellers eventuelt overses i et fællesemne.

Således er udviklingen:

Grundfagsblok		
0. kl.	Grundfag	fortælling, musik, idræt
1. kl.	Grundfag	fortælling, musik, idræt, svømning
2. kl.	Grundfag	matematik, fortælling, musik, idræt
3. kl.	Grundfag	billedkunst, natur/teknik, mat. fortælling, musik, idræt
4. kl.	Grundfag	engelsk, billedkunst, natur/teknik, mat., fortælling, musik, idræt, svøm.
5. kl.	Grundfag	fysik, medie, musical, engelsk, billedkunst, mat., fortælling, musik, idræt, svøm.
6. kl.	Grundfag	tysk, fysik, medie, engelsk, mat., idræt, svøm. Valgfag: musik/drama/billedkunst
7. kl.	Grundfag	tysk, fysik, medie, engelsk, matematik, idræt, Valgfag: musik/drama/billedkunst, valgfag 2
8. kl.	Grundfag	samfundsfag, biologi, geografi, tysk, fysik, engelsk, matematik, idræt, Valgfag: musik/drama/billedkunst
9. kl.	Grundfag	samfundsfag, biologi, geografi, tysk, fysik, engelsk, matematik, idræt, Valgfag: musik/drama/billedkunst

Selvstændige fag

Mens de fleste fag efterhånden undervises som selvstændige fag, forbliver historie- og kristendoms-kundskabsundervisning som en del af undervisningen i grundfaget. På grund af denne kombination samt at dette også er i samspillet med fortællingen, har skolen besluttet ikke at tilbyde prøver i historie og kristendomskundskab.

Se mere om dansk- og historieundervisningen under "Fagplaner" på skolens hjemmeside.

Hjemmearbejde / lektier:

På Aabenraa Friskole skelner vi mellem "hjemmearbejde" og "lektier".

Når lysten driver værket må eleven selvfølgelig lave så meget, den har lyst til - det kan være leg med opgaverne fra skolen, det kan være træning og øvelser. Denne type arbejde i hjemmet kalder vi hjemmearbejde, men kendetegnende er, at det ikke er læreren, der har sagt til eleverne, at de skal, det er individuelt og bliver evt. anbefalet i forhold til den enkelte elev.

Således kan udført hjemmearbejde ikke være forudsætning for at alle kommer forberedt til næste time. Dvs.:

Hjemmearbejde er individuelle opgaver for at tilgodese den enkelte elevs lyst, behov og læring.

Lektierne kan selvfølgelig også være opgaver, som eleverne udfører med stor lyst og entusiasme. Men det kan også være pligt, at have forberedt sig på noget bestemt, at have læst en bog til aftalt

deadline, at have lavet et hvis antal matematikopgaver m.v. Det kan være, at læreren konstaterer at hele klassen eller nogle af eleverne ikke har nået deres mål i klassen og derfor skal lave resten derhjemme. Dvs.:

Lektier er de krav læreren konkret stiller, som en forudsætning for at en bestemt undervisning kan foregå.

For de respektive klassetrin gælder følgende:

Bh-kl. - 2.klasse: Børnene kan få anbefalet hjemmearbejde i form af læsning, skrivning, taltræning o. lign.

3.-4. klasse: Der laves aftaler med læreren om hjemmearbejde, det kan blandt andet være at forberede en tabel samt skrive- og læsetræning. Det er vigtigt at bevare motivationen hos eleverne til fortsat at have lyst til at kunne læse, skrive og regne ved f. eks. at inspirere til læsning af bøger.

5. klasse: begyndende lektier
Som sagt: Lektier er opgaver, der skal gennemføres derhjemme og de er samtidig forudsætning for den kommende undervisning. Dette betyder at eleven har et (med)ansvar for at få lavet disse lektier. For at hjælpe eleven med at huske og for at orientere forældrene, så de kan bakke op, bruges intranettet med ugeplaner og beskeder. Der skal være en god kommunikation, når der gives lektier.

6.- 7. klasse: På disse klassetrin forberedes studieteknik og selvstændige arbejdsvaner i form af lektier og hjemmearbejde som står mål med den enkelte elevs udviklingstrin. I sjette og syvende klasse gælder minimum det nævnte under 5. klasse, dog med den forskel, at vi ikke længere taler om elevens "medansvar", men understreger, at det er elevens ansvar at have lavet lektierne.

8. - 9. klasse Her arbejdes med studieteknik og høj grad af selvstændighed i arbejdet med det dertil hørende ansvar, i dette er forberedelse til undervisningen en naturlig del. Lektierne laves for den enkelte elevs skyld, og for at man kan yde sit bidrag til det fælles undervisningsforløb i klassen. Ansvar for at have lavet lektierne er elevens. Lærerne bakker op med god kommunikation, så eleven ikke behøver at være i tvivl om, hvilke opgaver skal laves.

Karakterer / udtalelser:

Skolen tilbyder Folkeskolens Afgangsprøver, dog ikke i historie og kristendomskundskab.

Dette medfører at skolen skal give karakterer, senest i det år og fag, hvor eleven skal til eksamen.

Karakterens funktion er at beskrive elevens kunnen med nogle tal, fordi dette letter adgangen til ungdomsuddannelserne. Friskolen giver ikke karakterer før det er absolut nødvendigt for eleverne, til brug i det videre uddannelsessystem, dvs. i 9. klasse. Dog gives elever i 8. klasse karakter for deres projektopgave, som de laver i samme periode som 9. klasse.

Det er vores opfattelse, at karaktererne ikke kan beskrive elevens samlede kompetencer tilstrækkeligt. Derfor får hver elev en udtalelse med sig, som forsøger at beskrive eleven som helt menneske.

Skoleårene igennem er der mange samtaler med eleven og forældrene om elevens udvikling f.eks. på lærernes besøg i hjemmet. Dette redskab har efter vores opfattelse en meget større betydning end karaktergivning.

Fortælling: Oplysningstradition og fag

Den mundtlige fortælletradition som er en væsentlig del af vores kulturarv - ikke mindst i friskolelivet - vil vi gerne give videre til vores børn.

I stedet for at læse op vil vi gerne fortælle, fordi det samvær man har omkring det levende ord, styrker børnenes indre billeddannelse og fantasi, og bidrager på en god måde til deres personlige udvikling.

Det vil oftest være grundfaglæreren, der fortæller, men fortælling kan bruges af alle lærere og i alle fag.

Til fortælletraditionen hører hos os, at hvert enkel elev skal lære at være "fortæller", tit bringes børnene i situationer, hvor de skal fortælle - om oplevelser, historier de selv har fundet på, noget de har læst, noget de har på hjertet osv.

På Friskolen har vi også Fortælling som fag.

I indskoling møder eleverne

- skandinaviske folkeeventyr samt eventyrer fra andre dele i verden, f.eks. afrikanske dilemmaeventyr, Danmarkshistorien i form af f.eks. danske heltesagn,
- Nordisk mytologi
- Gl. og Nye Testamente med skabelseshistorien, højtider og meget mere.

Eleverne bliver tit inddraget ved at der laves små dramatiseringer over et eventyr, at der tegnes om det hørte, at der synges sange og salmer, at hele flokken ser på illustrationer ...

På mellemtrinet møder eleverne en 3 års turnus:

ca. 0 - 1100 fra Rensdyrjægere over Dannevirke til kristendommen

ca. 1100-1330 fra Kong Valdemar til Kirkekamp og diktatur

ca. 1330-1523 fra Kalmar Unionen til det Stockholmske blodbad

Saftige morgensamlinger:

Hver morgen samles hele skolen til morgensamling, hvor fællesskabet markeres ved at være sammen. Morgensamlingen er en god impuls hver dag, som skaber positiv inerti. Således skal morgensamlingerne gøre indtryk på eleverne, her skal der skabes en positiv ånd, begejstring, sammenhold og kulturforståelse. Morgensamlingerne kan være meget forskellige i indhold og form - her er vi sammen om:

- at synge,
- at synge sammen,
- at høre en lærer, elever eller gæster fortælle,
- at dele oplevelser gennem fortællinger m.v.,
- at fejre fødselsdage,
- at sige goddag til nye ansigter på skolen
- at give meddelelser til hinanden.

Motion i undervisningen (om idræt se under fagplaner på skolens hjemmeside)

I mange fag skal hele kroppen bruges, når der skal læres noget. F. eks. kunne eleverne i indskoling og mellemtrin øve sig på tabeller ved at hoppe fra tal til tal.

Bevægelse og motion indgå flest mulige steder i den almindelige undervisning.

Musical:

5. klasse:

Til Solfesten i juni måned fremviser 5. klasse en musical/teaterstykke. Dette projekt er et samarbejde mellem klassens musiklærer og grundfaglærer. Processen strækker sig over en længere periode og intensiveres i ugen op til Solfesten.

I processen arbejdes med elevernes lyst til at udtrykke sig på andre måder, stå frem og have ansvar for fællesskabet.

8.+9. klasse

Hvert år indstuderer og opfører 8. og 9. klasse en musical. Dette er et fælles projekt i ugerne 40 og 41, dvs. lige inden efterårsferien. Formålet er det samme som i 5. klasse.

At arbejde med projektarbejdsform

Allerede i en tidlig alder begynder vi med at føre elever til at arbejde med projekter.

Det er vigtigt, at eleverne lærer at se tingene fra forskellige vinkler, at de lærer at være undersøgende, at de erfarer, at tingene kun sjældent har én sandhed.

Eleverne arbejder jævnligt med større emner i f.eks. en hel uge, så de kan fordybe sig grundigt.

Dette kan ske både på klassetrinnet og skoletrinnet.

Som eksempler kan der nævnes, at 2. klasse har haft et flere ugers projekt om stenalderen, at mellemtrinnet har arbejdet med ude-matematik en uge eller at næsten hele skolen har beskæftiget sig med ude-livet.

At lave en avis, indstudere musical er andre eksempler fra henholdsvis 6. / 7. klasse og 8. / 9. klasse.

Vi har tradition for, at f.eks. 6. og 7. klasse laver en avis, hvilket betyder, at en elev oplever sig selv den ene gang som "nybegynder" og den anden gang som den erfarne. Dette giver forskellige adgangs-vinkler, forskelligt ansvarstagen og forskelligt output.

Således er eleverne veltrænede, når de når til den officielle projektopgave.

Her gentager vi princippet, nemlig at 8. klasse laver projektopgaven efter eksamensregler i 9. klasse.

9. klasse-elevs projektopgave er en del af eksamen.

Brug af PC-er og digital kommunikation

Skolen har et internt netværk, 20 bærbare PC-er, som klasser kan booke, samt et EDB-lokale med stationære Pc-er til en klasse.

Dette betyder at arbejde med digitale værktøjer er muligt og bliver brugt - både i forhold til skolens programmer og egne tekster. Edb integreres i mange fag og betragtes som et hjælpemiddel i undervisningen. I løbet af skoletiden lærer eleverne systematisk at bruge tekstbehandling, powerpoint og regneark samt andre digitale værktøjer.

Skolen benytter sig af "Skole-intraen". Dette redskab er omdrejningspunkt i al kommunikation i forbindelse med skolen, beskeder til hinanden, til forældrene og eleverne fra lærerne, til lærerne fra forældrene, beskeder om lektier, ugeplaner, årsplaner, fagplaner, kalender, information om skolen til interesserede, bestyrelsens kommunikation til forældrekrædsen og meget mere.

For at dette system virker, kræves det, at alle parter holder sig orienteret på nettet.

Forældre der tilmelder deres børn til skolen, bør have internetadgang.

Familieaktiviteter:

Familiedagene er et af de meget synlige udtryk for friskolens pædagogik. De er en del af skolens aldersintegrerede undervisning, som har afgørende betydning i elevernes dannelse.

Fra skoleårets start arbejder børnene i familier, som oftest består af 2 elever fra hver klasse fra børnehaveklasse til 9. klasse.

At eleverne skal arbejde sammen og have det sjovt med hinanden på tværs af alderen skaber en ramme,

hvor eleverne lærer at respektere hinandens kunnen og begrænsninger,

hvor eleverne træner hinanden i at tage gensidigt hensyn,

hvor eleverne ikke kan bruge millimeterfærdighed til noget som helst, fordi de indbyrdes forskelle er så tydelige,

hvor de store automatisk får en rolle med særligt ansvar over for de mindre.

Blandt andet her skabes grundlaget for det positive sociale klima på skolen.

Rammerne og målet for familiedagene gennem året fastlægges af lærerrådet. Der kan være praktisk/musiske forløb på skolen som fælles leg eller optræden for hinanden, og der kan være tale om produktion af ting til fælles forældredage samt udflugter.

Frikvarter:

Frikvarteret er også en vigtig del af skoledagen. Hvis børnene ellers har tid! Eller de har måske behov "midt i timen".

Spisefrikvarteret er så langt, at der også er rigelig tid til at snakke, lege og spille. Børnene bruger en stor del af skolens meget store naturgrund til mange forskellige aktiviteter. Dette er selvfølgelig ikke altid problemfrit. Men eleverne lærer i den øvrige undervisning om konflikthåndtering og således skal eleverne have et rum, hvor de kan afprøve sig selv og hinanden, uden at en lærer er i umiddelbar nærhed. Derfor er der ingen fast gårdvagt. Er der problemer, henvender sig eleverne til en voksen eller til en af de større elever. Hvis der er perioder, hvor nogle af eleverne føler sig utrygge, genskaber de voksne trygheden blandt børnene.

Elevdemokrati / elevrådet:

Det er vigtigt, at eleverne tager del i de demokratiske processer i skoleforløbet for at opnå en forståelse for demokratiets betydning og værdi, og for at tage et medansvar og lære at tage aktiv del i fællesskabet.

Lærerrådet og bestyrelsen støtter aktivt, at eleverne oprette elevråd, såfremt eleverne ønsker det. Skolen har afsat en lærer til denne opgave med.

Elevrådet kan efter ønske deltage i bestyrelses- og lærerrådsmøder ved udvalgte punkter.

Eleverne fra 5. klasse og op kan blive valgt til elevrådet.

Udover løbende at tage sig af mindre ting på skolen kan elevrådet stå for forskellige arrangementer.

Lejrskole:

Lejrskole er undervisning - en livsnær skoleform hvor fagene ses i sammenhæng og hvor sammenhængen med det omgivende samfund bliver synlig og vedkommende.

Det sociale aspekt er en del af aktiviteterne på lejrskolen. Det sociale samvær forstærker kammeratskabet og øger samarbejdet mellem elever og voksne.

Som udgangspunkt vil der være en overordnet målsætning for den enkelte lejrskole.

Eleverne kommer hvert år på lejrskole ud fra følgende model: et år er 2 klasser sammen, et år er klassen alene af sted og et år tager vi på fælleslejrskole alle klasser.

8. klasse sparer op til 9. klasse-turen og tager ikke på lejrskole (med mindre der er fælleslejrskole).

I 9. klasse er der en udlandstur.

De elementer, der arbejdes ud fra ved planlægningen af lejrskolerne, skifter fra klassetrin til klassetrin.

I indskolingen vil det være: socialt samvær, sansninger, oplevelser og iagttagelser i den nære omverden (naturen).

I mellemgruppen vil det være tematisering af interesseområder, der aktuelt arbejdes med f.eks. indenfor kultur, sociale forhold, religion.

I udskolingen vil det ofte være mere udadvendte og mere samfundsmæssige aktiviteter. Lejrskolen kan her supplere et emne, som man får mulighed for at arbejde med i "virkeligheden".

Vejledning om uddannelse og erhverv:

Vejledningen varetages af Ungdommens Uddannelsesvejledning. Det er UU-vejleder Kirsten Bisbjerg, der vejleder eleverne fra 6.-9. klasse. For yderligere informationer henvises til nedenstående hjemmeside for Ungdommens Uddannelsesvejledning i Aabenraa: www.uu-aabenraa.dk

Erhvervspraktik i 8. klasse:

Som et supplement til uddannelsesvejledningen på Aabenraa Friskole sendes eleverne i 8. klasse i praktik i samme uge som 9. klasse. Praktikken for 8. Klasse finder primært sted i lokalområdet og organiseres af skolen i samarbejde med klasselæreren.

Skolefritidsordning (Bakketoppen)

Pædagogiske mål

Børnene tilbydes nogle harmoniske og trygge rammer, som vi mener bedst gives ved at støtte dem i en selvstændig, ansvarsbevidst udvikling, som gør dem en del af de sociale, nære og globale fællesskab som Aabenraa Friskole også står for.

Ved at skabe en tryk overgang fra skoledelen til fritidsdelen, giver vi dem mulighed for at lege på

tværs af alder og køn, hvor alle er med til at udvikle et fællesskab, med plads til forskellighed og individualitet.

Hverdag på Bakketoppen

Morgen: KL. 07.00 møder personalet ind til at modtage dit barn. Vi forsøger at give en god start på dagen for det enkelte barn. Forskellighed taget i betragtning.

Eftermiddag: Vi indleder eftermiddagen med, at én af personalet besøger klasserne og fortæller om dagens aktivitetstilbud, hvem der er forældrepasser og spørger om der er beskeder til passerbogen. Derefter er der frisk luft. Endelig er der tid til fri leg og aktivitetstilbud.

Eksempler på aktiviteter

Udenfor:

- Aktiviteter med bål hvor vi ofte laver et eller andet, der kan spises (snobrød, popcorn, grønt- eller frugtsuppe, bagte kartofler eller æbler), samler og saver brænde, sidder ved bålet og snitter, laver bensmykker eller bare småsnakker.
- Motion bliver det også til i form af leg, boldspil, cykeltræning (evt. ture), rollespilskampe, klatring i træer, studere naturens vidundere.
- Så er der jo også lige hulerne, hvor man kan lege nogle få eller en større gruppe.

Indenfor:

- Køkken hvor vi laver mad og bager til alle i Bakketoppen, andre gange til de, der deltager.
- Sløjd, hvor vi laver noget ud af de forhåndenværende materialer.
- Det kreative værksted, hvor man kan sy, lave noget med papir, farver, perler, læder, garn, uld, glas, tegne m.v.
- Der er også mulighed for at bygge med lego, jova og træklodser, man kan finde sammen til et parti skak eller et andet spil.
- Er man til bare at sidde og læse, er det også ok.

Forældreengagement og samarbejdet

Det er lovfæstet, at forældrene har stor indflydelse og ansvar på en friskole.

Dvs. det handler om meget mere end skole-hjem-samarbejde, det handler om at drive en skole sammen: sammen med bestyrelsen og sammen med personalet

Det handler ikke om sure pligter,

og det handler kun i en meget lille grad om, at der skal løses nogle praktiske problemer. Nej, dette er kun sidegevinst.

Hovedgevinsten er noget helt andet.

Det handler om at skabe stolte og dygtige børn, børn der oplever, at de er noget værd, at de regnes for noget, at de ikke er i vejen, fordi vi har så travlt.

Når forældrene er stolte af deres skole, når børnene er stolte over det, de har lavet på skolen, når de endda har lavet nogle ting sammen med deres forældre på skolen som begge er glade for, så er vi godt på vej til at nå målet.

Når vi glæder os sammen over et fælles resultat, så smitter det af, og vi er på vej til at skabe nogle børn, der har selvtillid i orden.

Dvs. som forældre på Aabenraa Friskole har man ikke bare et barn på friskolen, man er som forældre en del af friskolen og skal skabe en fælles-følelse med de andre forældre, at man er sammen om at ville skolen noget, fordi man vil sit barn noget.

Og alt dette selvfølgelig i tæt samarbejde med personalet.

Festdage med opgaver - stort og mindre stort ("Forældrearbejde")

En del af udførelsen af det praktiske arbejde, renovere og vedligeholde bygningerne samt renholde og vedligeholde ude-arealerne varetages af forældrene.

Hver classes elever med forældre har hvert år en bunden opgave samt ansvaret for at vedligeholde et bestemt område på skolen. Forældre vurderer sammen med et medlem af praktisk udvalg, hvad der skal laves, hvornår, hvordan ...

Det forudsættes, at alle tager del i de praktiske opgaver omkring skolen. Som forældre på skolen må man regne med ca. 3- 4 festdage med opgaver om året - 2 af dagene er fælles med hele skolen, de andre er sammen med klassens forældre.

Fællesspisning

At mødes rundt om bordet, at spise sammen er nogle af traditionerne i familien, som det er vigtigt at værne om. Glæden ved disse traditioner vil vi også gerne have gavn af på skolen.

Derfor er der fordelt på året 5 gange fællesspisning. Forældrene af de ulige klasser inviterer hele skolen til en fælles aften på skolen med spisning. Dvs. forældrene for henholdsvis 1, 3., 5., 7. og 9. klasse har en aften om året, hvor de er sammen om at arrangere spisning m.v..

Forældrepasser i SFO (Bakketoppen)

Forældrene, der har børn i skolefritidsordningen er forpligtet til at være forældrepasser ca. 4 til 6 gange om året. Her kan man i tæt samarbejde med personalet indgå i tilsynet og / eller stå for selvalgte aktiviteter for børnene.

Formålet er at kende til alle børnene i SFO-en samt at udvikle et godt samarbejde med personalet.

Solfest

En af de sidste lørdage i skoleåret er en skoledag og her afholdes Solfesten, der er en særlig og afholdt tradition på skolen.

Her mødes vi alle med tilknytning til skolen herunder familiemedlemmer, bedsteforældre m.m. (og det er altid solskinsvejr den dag). Vi spiser medbragt madkurv og børnene har lavet boder hvorfra der sælges mad, kaffe og kager eller tilbydes mange spændende aktiviteter. Fra tidligere år kan nævnes alt lige fra ringridning i trillebør, vægklatring, lotteri til genbrugsbod.

5. klasse optræder med musical

Vi får gennem alle disse fælles arrangementer nogle fællesoplevelser, og en masse liv og glæde på skolen.

Hver klasse skal stille med en forælder til Solfestudvalget.

Deltagelse i lejrskoler

Læreren har det overordnede ansvar for planlægningen og gennemførelsen af lejrskoleophold.

Det er en del af forældreengagementet at deltage i lejrskoler og ture med klassen. Læreren skønner hvilket behov, der er for hjælp og kontakter/udvælger de forældre som tager med på lejrskolen/turen. Forældrenes rolle er at deltage aktivt i de praktiske aktiviteter og arrangementer. Så vidt muligt aftales forældredeltagelse senest 1 mdr. før turen.

Forældresamarbejde (skole-hjem) angående det enkelte barn

Der er tre hovedaktører på en skole: Eleverne - lærerne og forældrene. Det er afgørende, at samspillet mellem de tre parter virker og er på højt niveau. Det er vigtigt, at forældrene følger op på undervisningen ved at vise interesse for skolens arbejde og bakker op.

Det løbende samarbejde foregår under forskellige former: Fra den korte uformelle samtale på gangen eller i telefonen til planlagte samtaler og forældremøder.

Samtaler om eleven og klassen samt diskussioner om skolen indenfor rammerne af lærerens metodefrihed og skolens idégrundlag betragtes som et vigtigt element i skolens arbejde.

Alle parter må bestræbe sig på god kommunikation, dvs. åbenhed og klare meldinger - direkte til de berørte. En forælder, der gerne vil drøfte noget angående barnet eller klassen henvender sig altid først til klasselæreren.

Skole-hjem samarbejde i praksis

Skolen forventer, at de enkelte klasser samarbejder med læreren om klassens trivsel. Dette gøres ved at etablere og vedligeholde et fællesskab mellem forældre og elever. Det kunne f.eks. være igennem udflugter med hele klassen, årstidsfest, sports- eller andre aktiviteter samt orientering fra klasse til klasse.

Der kan etableres klasseråd, som står for praktiske forældre-elevopgaver i klassen.

Samarbejdet gennem året

Klasseforældremøder: På klasseforældremøder behandles alt vedrørende klassen. Det er i den forbindelse vigtigt, at klasselæreren redegør for mål og rammer for undervisningen i klassen, orienterer om klassens trivsel og også omtaler eventuelle problemer.
Et vigtigt formål med møderne er desuden, at både lærere og forældre kommer til at kende hinanden så godt, at der bliver mulighed for et godt samarbejde. I den forbindelse er hjemmebesøg, skolekredsmøder, forældrefester og andre fælles arrangementer mindst ligeså vigtige.

Der afholdes mindst to klasseforældremøder om året. I indskoling afholdes dog hyppigere klassearrangementer, især i starten.

Læreren er ansvarlig for at møderne afholdes, men forløbet er i høj grad afhængig af, at forældrene deltager aktivt i planlægningen, og konstruktivt deltager i møder og arrangementer.

Skolen ser gerne, at forældre tager initiativ til arrangementer for såvel klassen som for skolen som helhed.

Hjemmebesøg:

På hjemmebesøget drøftes elevens trivsel, arbejdsform samt faglige, sociale og personlige udvikling. Det er vigtigt, at der er stor åbenhed om små og store problemer samt individuelle forhold.

Hjemmebesøgene ligger normalt i perioden mellem efterårsferien og vinterferien.

I indskoling (0., 1., 2. klasse) kommer klasselæreren hvert år på hjemmebesøg.

Normalt får eleven en ny klasselærer ved overgangen til mellemtrinnet og ved overgangen til udskoling. Derfor er der også hjemmebesøg i 3. klasse og 6. klasse.

I de andre år (4. og 5., 8. og 9.) er der enten hjemmebesøg og / eller konsultationer på skolen, hvor klassens lærere er til stede på bestemte aftener, så forældrene sammen med deres børn kan få en direkte drøftelse med den pågældende lærer.

Elever, der starter på skolen senere end 0. klasse, får altid et hjemmebesøg i det år, hvor de er startet.

Indskolingsdage:

Hvert år i maj/juni er den kommende børnehaveklasse på besøg på friskolen.

Børnene er sammen med deres forældre inviteret til at komme herop og prøve at gå i børnehaveklasse to dage.

Mens børnene er i klassen med deres lærer er forældrene i gang med at tegne, klippe og klistre et familie billede samtidig med at der bliver snakket, hygget og drukket kaffe/the.

Børnene møder deres muser, som hjælper og viser rundt på friskolen.

Alle får et indblik i hvad det vil sige at være på friskolen; - både som elev som forældre.

Den ene aften er der forældremøde, som primært er orientering fra lærer - skoleleder - SFO - bestyrelsen og evt. en forældrerepræsentant fra indskoling.

Temaaftener:

Et par gange om år inviteres forældrene til temaaftener på skolen. Her kan det for eksempel være at en ekstern gæst fortæller om pædagogiske spørgsmål, bestyrelsen og / eller personalet fremlægger udviklingsforestillinger, at skolens pædagogiske principper drøftes og meget mere.

Temaaftener skal bidrage til, at alle nyder godt af livligt debat om skolen og dermed styrker sammenhold alle aktører på skolen imellem.

Tilsyn:

Friskoleloven bestemmer blandt andet følgende:

"Det påhviler forældrene til børn i en fri grundskole (forældrekrædsen) at føre tilsyn med skolens almindelige virksomhed, herunder med, at skolen giver undervisning og sprogstimulering efter § 1, stk. 2, 2. pkt., som står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Forældrekrædsen træffer selv beslutning om, på hvilken måde tilsynet skal udøves.

Stk. 2. Forældrekrædsen vælger for højst 4 år en eller flere personer til at føre tilsyn med elevernes standpunkt i dansk, regning/matematik og engelsk og hvis skolen er omfattet af § 8 a, stk. 4, historie samt med, om skolens samlede undervisningstilbud ud fra en helhedsvurdering står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Den eller de tilsynsførende skal endvidere påse, at skolen opfylder kravet i § 1, stk. 2, 4. pkt., og at undervisningssproget er dansk."

På Aabenraa Friskole er følgende bestemt:

1. Overordnet for forældretilsynet er det forældrevalgte tilsyn, som påser at fagene dansk, matematik og engelsk har et niveau, som står mål med folkeskolens.
2. Bestyrelsen fører det samlede tilsyn på alle forældres vegne.
3. Bestyrelsen deltager aktivt i evalueringsprocessen på skolen.
4. Bestyrelsesrepræsentanterne i den enkelte klasse deltager i alle klasseforældremøderne eller sender et andet bestyrelsesmedlem. Her opsamles hvad der skulle komme fra forældrene.
5. Forældrene i den enkelte klasse orienteres via års- og ugeplaner om klassens arbejde.
6. Det står åbent for forældrene at deltage i klassens undervisning - gerne efter aftale.
7. Der er 2 skolelørdage i løbet af året, hvor alle forældre har mulighed for at deltage.

Specialundervisning og PPR-samarbejdet:

At tage udgangspunkt i det enkelte barn betyder blandt andet, at hver lærer er opmærksom på, om en elev skulle have brug for ekstraordinær støtte såvel i forhold til den faglige og / eller personlige udvikling. Skolen leverer specialpædagogisk støtte både med interne og eksterne midler og kræfter. Skolen har en lærer som koordinator for dette område.

Her kan den enkelte lærer henvende sig, for at drøfte hvad der skal iværksættes.

Hvis det skønnes, at det er bedst og tilstrækkeligt med interne støtteforløb, sættes dette i værk.

Hvis det skønnes, at det er passende at inddrage PPR i Aabenraa med deres eksperter (test / supervision) samt anbefaling for ekstraordinær støtte, så skolen kan søge midler hos

Undervisningsministeriet, så bliver dette sat i værk.

Loven sikrer, at en friskole skal serviceres på samme måde som en folkeskole.

Når behovet for støtte er stort, søges bevillinger for det meste i SU-styrelsen.

En bevilling medfører, at skolen hurtigst muligt sætter en støtteperson på opgaven eller at bevilgede hjælperedskaber anskaffes og implementeres.

Noget af støttearbejdet kan foregå eksterne steder i byen (f.eks. på Center for Hjælpe midler og Kommunikation), nogle gange kommer en ekstern specialist (f. eks. tale- hørepædagog), på skolen.

I forhold til elever med anden etnisk baggrund arbejder skolen sammen med, Tosprogs-afdelingen i kommunen.

Når det drejer sig om problemer med det sociale kan de sociale myndigheder blive inddraget.

Samarbejdet med sociale myndigheder

I få tilfælde er de sociale myndigheder inddraget - enten fordi skolen har henvendt sig til familiens socialrådgiver eller fordi en socialrådgiver har henvendt sig til skolen. Der er et tæt samarbejde med

familien, socialrådgiveren og skolen. Der holdes jævnligt møder, hvor udviklingen belyses og nye skridt bliver drøftet, således at udviklingen understøttes med målrettet arbejde.

Skolen som kulturinstitution

Det er skolens ærinde både at stå for kulturelle aktiviteter og formidle kulturelle traditioner.

Kulturforståelsen er her på meget forskellige niveauer - fra sammenhold og fællesskab over familietraditioner til de almindelige kulturtraditioner, der findes i det omliggende samfund, som vi er en del af og derfor også skal forberede børnene på at være en aktiv del af i fremtiden.

Således holdes der hvert år en række arrangementer på skolen samt at skolen f.eks. flytter sig til kirken i forbindelse med jul og påske eller ved at deltage i arrangementer som "Sommer i by", hvor alle børn i indskolingsalderen samles i byen for at byde sommeren velkommen med friske bagegrene.

På skolen inviteres både til koncert eller foredrag med eksterne foredragsholdere og til koncerter, musical / teater / talentshow, hvor eleverne er aktørerne.

Skolen rummer mange traditioner, hvor livsformer, som man kender fra landsbyer eller storfamilier, holdes i hævd. Der kan blandt andet nævnes:

- ❖ 5 gange om året inviterer klasser til fællesspisning på skolen,
- ❖ 2 gange om året mødes forældre og børn til festdage med arbejdsopgaver, hvor der hygges ved at arbejde sammen om at gøre skolen pænere og
- ❖ derudover samles hele skolen hver sommer til Solfesten, hvor man ser musical, leger, spiser og hygger sig sammen.

En del af skolens kultur er også familiekulturen, som er blevet beskrevet under "Familieaktiviteter".

Skolens personale

Oplysninger om skolens personale kan findes på skolens hjemmeside: www.aabenraafriskole.dk under menupunkterne "Kontakt / skolens personale" samt under "Information / Oversigt over klasselærere".

Slutbemærkning:

Børn skal have lov til at være legende, nysgerrige, opsøgende og selv søge stadig større udfordringer. Skoletiden optager en lang og vigtig del af et menneskes liv, og denne tid må ikke blot være et tilløb og/eller en forberedelse til den voksne tilværelse, men derudover have selvstændig værdi.